

մը իր հայրենիքին և ամէն երկրի ուսու-
նասէններուն: Բայց, ինքն ալ բանա-
ստեղծ, արժանի է այդպէս ճանչցուելու:

« Poèmes arméniens et modernes »

հաւաքածոյին մէջ, առ մտոցած է իր
բանաստեղծութիւններէն երկու հատ, մէկը
հայրենիքի սիրովը թրթուռն՝ ձօնուած Հա-
յաստանի, միւսը վերնագրուած « Հիւան-
դանոց »: Այս վերջոյին մէջ այդ տխուր
օթեանի մեռելական նկարագրութիւնէն
վերջ այսպէս կ'երգէ.

« Ora talvolta, una donna traversa l'ospedale,
più bella della bellezza, grande come una dea,
con gli occhi fulgenti di consolazione e le ochie-
me vivide di speranza, una donna strana e dolce,
recinta di bianchi veli. Essa sfiora i letti nel
suo lieve passaggio, sosta al capezzale degl'in-
fermi e versa sui loro dolori la pace de' suoi
puri veli e la dolcezza di oiel sereno de' suoi
occhi. Spande il suo sorriso sulle ferite aperte,
carezza co' suoi capelli le fronti ardenti, il suo
respiro rinfresca e imbalsama l'aria; e, china sui
rantoli, canta una ninna-nanna.

« La sua larga ninna-nanna sembra dire che
la Sventura è l'inizio e la fine di tutto, e che
esseri, fratelli nell'universale infortunio, devono
amarsi e sostenersi scambievolmente e, per di-
menticare il dolore di vivere, devono inebbiarsi
d'un sogno più grande della vita.

« Tutto in lei contraddice l'aspra legge della
Casa; sembra ch'essa arrivi da un mondo molto
lontano e molto diverso; e forse essa è il Rimor-
so del Destino che percorre, desolato, questa or-
rida e assurda Casa ch'ei si pente d'aver costrut-
ta. Essa è la Visitatrice inafferrabile e miste-
riosa, l'infermeria angelica e materna; il cui
passaggio talvolta, getta qualche raggio nelle
tenebre dolorose del Grande ospedale; e nella
loro lingua povera i Dannati l'hanno chiamata:
Pieta' ».

Բայց կրթութեան և զարգացման ե-
ռանդը՝ որ արդ կ'երեւայ Հայաստանի մէջ,
Հայը կը պարտին մեծ մասամբ հայ եկե-
ղեցւոյ գլուխին Մկրտիչ Խրիմեանի, ե-
ռանդուն առաքեալ, հայրենասէր և քաջ
զորդ, և Վենետիկ միախորհրտան հայրե-
րում՝ որոնք հրատարակեցին հայ դասա-
կան մատենագրութեան անտիպ գրուածոց
մեծ մասը, Թարգմանեցին արեւմուտքի
գրական գլուխ գործոցները և վերջապէս
ի լոյս բերին արդի հայ գրականութիւնը:

Ինչպէս որ միջնադարեան վաճառորդն
մէջ պահուեցաւ հին գիտութիւնը և փո-
խանցուեցաւ ապագայ սերունդին, մինչդեռ

կը գոռար վայրենիներու հրոսը՝ որ պիտի
կործանէր ամէն ինչ, այն վաճառքն որ կը
կանգնի Վենետիկի Հայոց կղզւոյն մէջ, կը
ճառագայթէ նոր քաղաքակրթութեան լոյսը
հայ ժողովրդեան վրայ: (ՖԱԿԵԹՅՈՅ)

Յաջորդ ամսուն կը ներկայացնենք Mer-
cure musicalի դատաստանը հայ երա-
ժըշտութեան վրայ՝ Տիկ. Բարսեղեանի ի
Փարիզ տուած նուագահանդէսին առթիւ:

† Զ. ԱՐԱՆԱԳԻՆԷՍ Վ. ՂԱՓՏԱՆԵԱՆ

Քմարիկ մ'այն շիրմաքարին վրայ՝ որում մեր.
քի կը համգլչի: Մին էր այն ամենը՝ որ « Բազ-
մավէպ » ի մասիկին էջիոր զարգարեցմն՝ իրեց
մտքի մամուլակնորով ամոր զարուսմ հիւսելով.
Շուած էր Տրապիզոն 1836 փետր. 14-իմ. քա.
համայն ձեռնադրուած 1869 ապրիլ 24-իմ՝ Ս. Ղա-
զարու մէջ:

Գրական ասպարէզը մտաւ զրաքար ոտամա-
ւորմներով՝ որոնցմով ըմտիր լեզու մը՝ բնիմաւոր
միտք մը ցոյց տուաւ: Կ'երգէր իր հասմոյքիմ հա-

մար, ոչ համբաւի. իր ոտամաւորմները « Բազ-
մավէպ » ի մէջ հրատարակուած գրեթէ ամամուն
(Հ. Ա. Ղ. ստորագրութեամբ) և ամմկատ ամ.
ցած՝ կը թուին հեռուէմ անցմոր մեղեդիներ, ո-
րոնց մուգադը ամեամոթ կը մնայ:

Տեսուչ ընտրուեցաւ Միախորհրտան Տպարանիմ.
1879-իմ անմեցաւ ղեկ ի իր հայրենիքը ուր մնաց
գրեթէ երեսուն տարի — մինչև իր մահը — իբրեւ
դասատու և Տեսուչ օգնականիմ՝ Միախորհրտան Վար-
ժարանիմ մէջ:

Շգակամ երեսոյթ մ'էր իր ամպագմոյց ու մե-
նասէր կեանքով. ըմտամեկամ զորովով, հյու-
թեամքմ և աշխատամքով: Այս յատկութիւններմ
էիմ իր ընկերներ. անմեք տարրացմն իր էու-
թեան հետ. կարելի է վկայ կամչել ամնոց վեր.
չիմ արեւմ իր կեանքիմ՝ մարած 3 յուլիս 1907.
Մեկմած է՝ ամգարծ կերպով ղեպ ի իր մշտա-
կամ հայրենիքը, Ամուշտ երկրորդիմ մէջ պսակ
մը կը տարուի իր գիւղում. այդ պսակիմ շուրջ
թող ըմկմայ, մնալով ամնոց, իր շիրմաքարիմ
վրայ:

ՊՄԻ.